

NOTAT

29. maj 2007
J.nr.: 372-16
LEA

Debatoplæg
til møde i det biblioteksfaglige udvalg om bibliotek.dk
den 18. juni 2007

Justeret bibliotek.dk strategi

På mødet i det biblioteksfaglige udvalg om bibliotek.dk den 14. februar 2007 blev bl.a. drøftet (pkt. 5) Revision af bibliotek.dk strategi. Referatet af dette punkt:

5. Revision af bibliotek.dk strategi

Leif Andresen tog udgangspunkt i det til mødet udarbejdede notat om sociale teknologier og bibliotek.dk og understregede, at mange af høringssvarene pegede på, at implementeringen af de sociale teknologier kræver en revision af strategien for bibliotek.dk.

Der enighed om at fastholde, at fokus stadig er at få adgang til materialer på offentlige danske biblioteker og dernæst at supplere med input og brugerspor på de steder, hvor det understøtter dette fokus. Men det blev også understreget, at der måtte foregå en trinvis udvikling med inddragelse af brugerne i et samarbejde mellem folke- og forskningsbiblioteker. Morten Nielsen fremhævede, at det er vigtigt, at strategien ligeledes blev mere rettet mod en web-verden med mange potentielle indholdsleverandører i stedet for ensidigt at fokusere på bibliotekernes bibliografiske data. Hugo Skou supplerede med, at der burde være mere ligeværdighed mellem netressourcer og almindelige ressourcer.

Leif Andresen konkluderede, at der var klar tilslutning i udvalget til at strategien ikke skal laves grundlæggende om, men skal justeres således, at den giver plads til bibliotek 2.0 funktioner og en konkret inddragelse af netressourcerne.

Fra oplæg til mødet

Strategien fra 2004 sætter som mål at borgerne let finder og får adgang til materiale på offentlige danske biblioteker. Relevante nedslag i strategien:

- Bibliotek.dk skal ikke i sig selv give oplevelser
- Der skal ikke laves særlige tiltag ud over at henvise til information
- Der skal ikke på noget tidspunkt kunne herske tvivl om at information på bibliotek.dk er troværdig...
- Design og funktionalitet skal være enkel, overskuelig og seriøs....
- Visuelle effekter (eller andre effekter) må ikke være forstyrrende for eller tage opmærksomhed fra hovedformålet

Oplæg til justering af bibliotek.dk strategien

Nedenfor er optrykt bibliotek.dk strategien af 9. september 2004 som den er publiceret på Biblioteksstyrelsens hjemmeside med forslag til ændringer. Nærværende oplæg diskuteres på det biblioteksfaglige udvalgs møde den 18. juni 2007. På grundlag af denne behandling udarbejdes et nyt udkast, som lægges til offentlig kommentar på Biblioteksstyrelsens hjemmeside. På grundlag af kommentarer modtaget inden udgangen af august 2007 beslutter Biblioteksstyrelsen den videre behandling.

Nedenfor er forslag til ny tekst markeret med grøn tekst, men tekst som foreslås sletter er markeret med rødt og overstreget.

Udover justeringer i forbindelse med ovennævnte diskussion om sociale teknologier, er der enkelte justeringer som følge af tidens gang. Det gælder ikke mindst under afsnittet Udvikling, hvor de konkrete eksempler på langsigtet udvikling faktisk er helt/delvist implementeret. Det foreslås at eksempler blot slettes.

Strategi for bibliotek.dk

Formål og baggrund

Formålet med bibliotek.dk er at borgerne let finder frem til og får adgang til det materiale som de har brug for på de danske offentlige biblioteker. Dette er politisk fastlagt med Lov om biblioteksvirksomhed, hvor der i bemærkninger til lovforslaget stod "Brugerne vil få mulighed for at få et samlet overblik over, hvad bibliotekerne kan stille til rådighed af alle materialeformer samt mulighed for at bestille materialer til hjemlån fra alle biblioteker til afhentning på det lokale folkebibliotek."

Værdier

I kraft af den samlede præsentation af hvad danske offentlige biblioteker stiller til rådighed skal bibliotek.dk være oplysende, neutral, troværdig og almen. Det skal ske på en seriøs og genkendelig måde med mulighed for personlig tilretning af brugergrænsefladen.

Mål og målgruppe

Mål:

- at alle borgere der ønsker at benytte biblioteksmaterialer kender til bibliotek.dk
- at borgere bruger bibliotek.dk når det er den letteste vej til at finde frem til de egnede materialer
- at borgere bliver ledt til lokale systemer når det er den letteste vej til at finde et materiale
- at brugeren af bibliotek.dk er i centrum og at bibliotek.dk-brugere er tilfredse med at bruge bibliotek.dk
- at bibliotek.dk indeholder alle offentlige bibliotekers materialer samt nationalbibliografien
- at understøtte en rationel brug af det samlede biblioteksvæsen ved at medvirke til effektivisering på tværs af bibliotekstyper
- at understøtte de lokale biblioteker som det samlede biblioteksvæsens omdrejningspunkt overfor den enkelte borger.

Målgruppen for bibliotek.dk er derfor primært biblioteksvante borgere fra 13 år og opad.

Profil - udfoldning af værdier

oplysende

bibliotek.dk bruges til at skaffe information om og evt. adgang til materialer på bibliotekerne eller på nettet. Bibliotek.dk skal ikke i sig selv give oplevelser. ~~Der skal ikke laves særlige tiltag ud over at henvise til information~~, men kan give adgang til både fuldttekst, supplerende information og andre funktioner.

neutral

bibliotek.dk er neutral og alsidig idet den medtager alle bibliotekernes materialer.

Derfor indeholder bibliotek.dk ikke reklamer. Med udgangspunkt i materialer i bibliotek.dk kan der henvises **dels** til biblioteksrelevante betalingsbelagte tjenester, hvor borgeren betaler for en ydelse klart adskilt fra bibliotek.dk **og dels til tjenester/funktioner med anmeldelser og andre data ikke produceret af biblioteker.**

troværdig

Der skal ikke på noget tidspunkt kunne herske tvivl om at information på bibliotek.dk er troværdig og derfor er indholdet titler på offentlige danske biblioteker og nationalbibliografien.

almen

bibliotek.dk giver adgang for alle. Den primære målgruppe er borgere i Danmark fra 13 år og opefter, som har et ønske om at finde frem til biblioteksmaterialer. Sproget er dansk eller engelsk. Brugere skal kende til at bruge en pc og bruge Internet. Der sættes derudover løbende nogle grænser for hvilket udstyr (styresystem, browsere, browserversioner etc.), bibliotek.dk indretter sig efter. Der tages i vidt omfang hensyn til handicappede brugere, men brugervenlighed i forhold til det store flertals behov vil altid veje tungest.

synlighed

~~I 2001 blev bibliotek.dk skudt i gang bl.a. af en generel kampagne. Siden har der ikke været gennemført generelle kampagner, men alene pressemeddelelser i forbindelse med nye faciliteter. Fremtidige k~~ Kampagner skal gennemføres i samklang med de lokale biblioteker og med fokusering på bibliotekernes service som sådan. Der skal være løbende fokus på at sikre vejledning m.v. til de aktive brugere og at understøtte de lokale bibliotekers kendskab til bibliotek.dk for at sikre den bedste lokale brugervejledning og bibliotekernes rationelle samspil. Endvidere er det hensigten at bibliotek.dk skal være til at finde for alle ved at links indgår i relevante generelle portaler og mere målrettet på mere specifikke websites og ikke mindst på bibliotekernes websites.

genkendelig

Design og funktionalitet skal være enkel, overskuelig og seriøs, men ikke kedelig eller højtidelig - der skal signaleres indhold af værdi og kvalitet. Visuelle effekter (eller andre effekter) må ikke være forstyrrende for eller tage opmærksomhed fra hovedformålet. Navigation tilpasser sig løbende efter state-of-the-art på nettet, så den vante netbruger umiddelbart føler sig hjemme og navigerer uden at tænke meget over hvordan.

personlig

Der udvikles efterhånden personaliseringslementer i brugergrænsefladen, hvor brugeren kan tilpasse funktionalitet efter behov og med personlige data og valg. Der udvikles ikke funktioner hvor brugeren uopfordret får tilbud, som baserer sig på hans hidtidige adfærd.

sammenhæng med de lokale biblioteker

De lokale biblioteker og bibliotek.dk er for brugeren et sammenhængende sømløst bibliotekstilbud. bibliotek.dk repræsenterer samtidig det nationale bibliotekstilbud og det lokale bibliotekstilbud idet måden bibliotek.dk præsenteres over for den enkelte bruger på er bestemt af det enkelte biblioteks beslutninger. Ved bestilling af materiale som eget bibliotek har registreret viderestilles til det lokale katalog (hvis biblioteket ønsker dette), gives linkmuligheder og foretages tjekopslag på låner-ID netop for at give brugeren et sømløst tilbud.

Der skal løbende arbejdes for at sikre den størst mulige automatisering af samspillet mellem det lokale bibliotek og bibliotek.dk.

sammenhæng med netbibliotekerne

Da bibliotek.dk repræsenterer det nationale bibliotekstilbud medtages også de registreringer som biblioteker og netbiblioteker afleverer til fælleskatalogen med kredit

til de leverende netbiblioteker. Derudover gives linkmulighed afhængig af situationen netop for at give brugeren et sømløst tilbud - f.eks. supplerende data til den viste post eller til Biblioteksvagten ved nul-hit.

brugeren i centrum

Fokus skal være at brugerne så godt og hurtigt som muligt får adgang til informationer uden skelen til institutionelle interesser i profilering. Brugere af bibliotek.dk skal løbende have mulighed for at kommentere bibliotek.dk for at det kan bruges i dels i den fortsatte udvikling og dels i den løbende tilpasning.

bibliotek.dk's indhold

Hovedlinjen er dansk nationalbibliografi samt bibliotekernes registreringer i det omfang de findes i DanBib. Et grænseområde er netpublikationer: i det omfang de afleveres til DanBib medtages de også i bibliotek.dk.

Bibliotek.dk finansierer ikke indlæggelse af registreringer.

Registreringer af materiale der alene er lokalt tilgængeligt medtages med en afmærkning af begrænsningen og alene med viderestilling for brugere, der kan anvende de pågældende ressourcer.

Måling og evaluering

Brugernes nytte af bibliotek.dk er mangefacetteret og kan ikke måles i alle sammenhænge. Om et opslag i bibliotek.dk giver en fuldt dækkende information kan ikke måles.

Den kvantitative måling af tilfredsheden med bibliotek.dk foregår primært i form af antal bestillinger og viderestilling til lokalsystemer. Derudover måles besøgstal ikke mindst for at kunne følge udviklingen over tid. Det er ikke et absolut mål for nytte, men ændringer i antal bestillinger vil indikere udviklingen i nytteværdien for brugerne.

Desuden skal der løbende sikres feed-back fra brugerne af bibliotek.dk som baggrund for den fortsatte udvikling. Dette skal ske både ved at give mulighed for brugerreaktioner og ved kvalitative målinger som en del af brugerundersøgelser, f.eks. fokussamtaler.

Udvikling

Den fortsatte drift og udvikling skal ske i en balance mellem slutbrugernes behov og de økonomiske rammer.

Kernefunktioner: søgning - visning - bestilling

Kernefunktionerne er hovedmålet for udvikling:

en database som løbende udvikler sig i forhold til bibliotekernes materialer og brugerens behov hvad angår typer af materialer og data om disse

søgefunktioner som både tilfredsstillende den trænede bruger og den mere søgende eller uvante bruger. ~~Situationsbestemt hjælp i forbindelse med søgeresultater som ikke er tilfredsstillende for brugeren er et langsigtet udviklingsområde.~~

visning som ikke kræver biblioteksprofessionelle forudsætninger og som kan tilpasses brugerens behov. ~~Visning af poster som repræsenterer samme værk på en for brugeren tilfredsstillende måde er et langsigtet udviklingsområde.~~

bestilling udvikles løbende i takt med brugernes og bibliotekernes ønsker og behov.

~~Visning af hvor materialet er hjemme er et langsigtet udviklingsområde.~~

Ekstra muligheder for brugeren

Kernefunktionerne udbygges med supplerende funktioner ud fra brugernes ønsker og den naturlige afgrænsning i forhold til bibliotek.dk's formål.

Det kan f.eks. dreje sig om:

køb af materiale hvis det for brugeren er den mest hensigtsmæssige aktion i en given situation

download af poster til brug ved litteraturlister o.l.

nyhedsformidling (overvågning af nye materialer) på nationalt plan af brugerens interesseområder.

Samspil med bibliotekerne

Nogle brugere vil næsten udelukkende bruge den lokale katalog, fordi det lokale bibliotekskatalog matcher deres behov. Andre brugere vil starte i lokalt katalog eller i bibliotek.dk alt efter deres vurdering af hvilken fremgangsmåde der hurtigst giver dem det ønskede resultat. Nogle brugere vil vælge udelukkende at bruge bibliotek.dk og kun bruge det lokale katalog, når de ledes derover.

Alle tre typer brugere skal behandles gnidningsfrit af de involverede systemer og de skal ikke favorisere en bestemt brug.

Udviklingsprojekter skal bl.a. fremme rationel udnyttelse af bibliotekernes samlede materialer og rationalisering af arbejdsgange i forbindelse med reservering og fjernlån.

Med venlig hilsen

Leif Andresen
Bibliotekskonsulent